

Uppföljande granskning

Eskilstuna kommun

—

2022-09-26

Sammanfattning

Granskning av styrning och kontroll av föreningsbidrag

En översyn av föreningsstöd och stöd till studieförbund har genomförts och flertalet styrdokument har uppdaterats eller tagits fram sedan granskningen genomfördes. Vi anser att **revisorerna med fördel kan följa upp** hur dessa styrdokument har implementerats i organisationen samt att de är ändamålsenliga. Inte minst kan detta ske genom stickprov och granskning mer ingående kring hur förvaltningen säkerställer att man följer styrdokument och gör rätt i sin interna hantering, dvs. arbetar med intern kontroll. Det bör även vara av intresse att följa upp hur nämndens nya utskott för föreningsstöd arbetar med styrning och uppföljning av föreningsstöden.

Granskning av ekonomiskt bistånd

Goda initiativ har tagits för att göra individuella kartläggningar och uppföljningar av resultat, och arbete pågår för att förstärka kvalitetsledningen. Verksamheten förefaller kunna ytterligare fokusera på att följa upp att nya arbetssätt implementeras i alla delar och att alla är med på förändringsresan.

Granskning av långsiktig finansiell planering

Av de fyra rekommendationer som lämnades i revisionsrapporten har kommunstyrelsen valt att inte vidta särskilda åtgärder för två av rekommendationerna. Ett arbete med att revidera riktlinjen för god ekonomisk hushållning ska påbörjas igen efter att arbetet stannat av, därför är vår bedömning att **rekommendationen fortfarande kvarstår.**

Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder kring arbetet med befolkningsprognoser utifrån den uppföljning som genomförts, samt den kartlagda prognosprocessen som numera används som stöd i arbetet.

Granskning av styrning och ledning inom miljö- och räddningstjänstnämnd

Vi anser att miljö- och räddningstjänstnämnden tagit hänsyn till flertalet av revisionens rekommendationer, vilka till övervägande del berör verksamhetsplaner, uppföljningar och styrkort. De lokala verksamhetsplanerna finns fortfarande kvar, men beslutas inte på nämndnivå. Vad avser styrningen i form av verksamhetsplaner och uppföljningar ser vi att olika utvecklingsarbeten har gjorts för att möta revisionens rekommendationer. I nämndens uppföljningar kommenteras bedömningarna på ett tydligare sätt, och nämnden har på olika sätt utvecklat verksamhetsplanen, samt konstaterat att fortsatt utvecklingsarbete pågår. **De utvecklingsarbeten som pågår kopplat till revisionens lämnade rekommendationer kan med fördel följas upp i ett senare skede.**

Sammanfattning

Granskning av demensvården

Ett pilotprojekt pågår för att minska detaljstyrningen, vilket inkluderar att se över former för uppföljning av beslut. Projektet har inte återkopplats till nämnden ännu.

Ett omtag för teamsamverkan har gjorts och rutin för teamträffar har tagits fram. Vi bedömer att åtgärder har vidtagits och att arbetet inom de två områdena fortgår.

Granskning av intern kontroll avseende investeringar

Vi kan utifrån den uppföljande granskningen konstatera att flertalet åtgärder vidtagits för att åtgärda revisionens rekommendationer. Riskbedömningar har inkluderats som en del av ett kontrollmoment i kommunstyrelsens internkontrollplan och det har konstaterats att det i mallen inför investeringar framgår att risker ska tas upp. Kommunledningskontoret har även diskuterat hanteringen av risker löpande. Det kan vara av intresse att vidare följa hur arbetet med riskbedömningar utvecklas.

Vi bedömer att det genom den bilaga som redovisar investeringsprojekt som ska inkluderas i nämndernas verksamhetsrapporter och delårsrapporter/årsredovisning säkerställs att investeringsprojekten inkluderas i uppföljningarna.

Vi har i den uppföljande granskningen inte kunnat följa upp revisionens sista rekommendationen.

Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen 2020

Vi bedömer att flertalet initiativ har tagits för att sätta formerna för kommunens krishantering och bemöta de rekommendationer revisionen lämnat i sin granskning. En krisberedskapsplan har tagits fram och behandlar viktiga delar inom krisberedskap. Det finns även en framtagna årsplanering för utbildningar och övningar. Kommunen har upphandlat ett ledningssystem som ska ge vägledning om informationssäker kommunikation i en krissituation.

Rekommendationen om att fastställa en kriskommunikationsplan och att överväga att inrätta en strukturerad samordnat professionellt krisstöd kvarstår, vi noterar dock att det pågår utvecklingsarbeten kopplade till rekommendationerna.

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av LSS

Ett flertal initiativ har tagits för att vidta åtgärder relaterade till rekommendationerna, och vi bedömer att arbetet i stora delar har kommit en bra bit på väg.

Revideringen av rutin för verksamhetsuppföljning är ännu inte färdig, och utifrån iakttagelser om verksamhetsuppföljningen inom socialpsykiatri, ser vi att **verksamhetsuppföljningen inom nämnden som helhet kan vara av intresse att följa upp ytterligare** för att säkerställa att den genomförs ändamålsenligt.

Sammanfattning

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av socialpsykiatri

Ett flertal initiativ har tagits för att vidta åtgärder relaterade till rekommendationerna, och vi bedömer att arbetet i stora delar har implementerats.

Verksamhetsuppföljning har nedprioriterats på grund av pandemin, och vi bedömer att det är av vikt att detta arbete nu återupptas enligt plan. Vi uppmuntrar även att framtagandet av det gemensamma styrdokumentet mellan vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden slutförs.

Granskning av intern kontroll i löne- och arvodeshanteringsprocessen

Vår bedömning är att flertalet åtgärder vidtagits för att bemöta revisionens rekommendationer, bland annat att genom att tydliggöra arbetssättet i form av att utveckla checklistorna inför lönebryt mm. och ta fram processkartor som tydliggör vilka kontroller som ska genomföras vid utbetalningar till förtroendevalda.

Den rekommendationen som vi bedömer fortfarande kvarstår är rekommendationen om att ta fram rutiner för att utbildning i lönehantering genomförs innan behörighet ges i PersonecP. Det har dock poängterats att detta inte är möjligt med hänvisning till den testmiljön Löneservice har idag.

Granskning av rutiner vid orosanmälan när ett barn far illa

Vi bedömer att flertalet åtgärder har vidtagits som är relevanta utifrån rekommendationerna. Det som inte kommit på plats är en förbättrad uppföljning till nämnderna avseende orosanmälningar, där bör förvaltningen kunna göra ytterligare ansträngningar för att hitta sätt att stärka rapporteringen.

Granskning av statsbidrag

Vår bedömning är att relevanta åtgärder har vidtagits.

Granskning av kommunens styrmodell samt integrering av Agenda 2030 i styrmodellen och kommunens verksamhet

Vi ser att flertalet initiativ har påbörjats för att åtgärda de rekommendationer som lämnats. Vi noterar att några av de utvecklingsarbeten som kommunstyrelsen själva föreslagit i sitt yttrande på granskningen inte genomförts, exempelvis framtagandet av utbildningar, men att det finns ambitioner om att genomföra dessa framåt.

01

Granskning av styrning och kontroll av föreningsbidrag

Kultur- och fritidsnämnden

2020-08-18

Granskning av styrning och kontroll av föreningsbidrag

- ✓ Utveckla och fastställa en ändamålsenlig dokumentstruktur. Denna dokumentstruktur bör särskilt tydliggöra nämndens konstitutionella utgångspunkter, arbetsordning, processer och rutiner.

Översyn av föreningsstödet är genomförd. Införandet av nya riktlinjer för studieförbunden pågår. På grund av resursbrist har förvaltningen påbörjat arbetet med förslag på ny dokumentstruktur i syfte att förbättra överblick och tillgänglighet till de beslut som ligger till grund för stödsystemet, men **arbetet har inte slutförts**.

Processkarta över nämndens beslutsprocess finns (se nedan).

- ✓ Implementera det kommunövergripande styrdokumentet Riktlinjer för intern styrning och kontroll i Eskilstuna kommunkoncern inom ramen för kultur- och fritidsnämndens verksamhet.

I yttrandet ansåg nämnden att "förvaltningen har implementerat och arbetar löpande enligt riktlinjer för intern styrning och kontroll. Metoden handlar om att identifiera risker utifrån nämndens mål och processer och besluta om kontrollmoment. Förvaltningen har tydliggjort rutiner för granskning och uppföljning av stödberättigade föreningar och för aktivitetsmedlemsbidrag."

I augusti 2022 angav förvaltningen att systematisk intern kontroll av föreningsstödet har setts över och sker kontinuerligt i det dagliga arbetet via nya rutiner, och bland annat "Rutin - kontroll av förening" (ej daterad) bilades svaret.

Svaren handlar främst om hur kontroll av ansökningar ska göras, dock inte om hur man arbetar med intern kontroll, det vill säga att följa upp att man gör rätt i förvaltningen.

- ✓ Besluta om styrdokument som tydliggör och fastslår besluts- och arbetsprocess vad gäller ansvarsfördelning mellan nämnd och förvaltning när det gäller nämndens fördelning av bidrag till föreningar och studieförbund.

Förvaltningen hänvisar i sitt yttrande till den delegationsordning som fanns på plats vid granskningstillfället, samt till en processkarta som beskriver nämndens ärendeprocess. Detta är ett generellt dokument och inte en specifik beskrivning av processen för föreningsbidrag.

I februari 2022 beslutades "Policy för Eskilstunas kommunkoncerns stöd till föreningslivet". Policyen nämner kort de olika instansernas roller.

- ✓ Skyndsamt fastställa en process som säkerställer att beviljade bidrag används på det sätt som avsetts.

Förvaltningen anger att en uppdaterad rutin finns för hur uppföljning och granskning ska ske årligen och vid enstaka tillfällen vid misstanke om försummelse. Den baseras på den nya policyn och de nya riktlinjerna. Rutinen beskriver hur handläggaren ska granska misstanke om att en förening inte lever upp till kriterierna för stödberättigad förening.

Uppdaterade rutiner anges finnas för hur granskning inför utbetalning av aktivitetsmedlemsbidrag ska ske. Rutinen ska tillämpas inför utbetalning samt i stickprovskontroller 1 gång/år och inkluderar att bedöma om närvarokort stämmer överens med antal medlemmar.

Förvaltningen betonar att för vissa bidrag ska aktiviteterna redovisas i deras system när det är genomfört, och för andra bidrag betalas ersättning ut i efterskott mot underlag.

Granskning av styrning och kontroll av föreningsbidrag (forts.)

- ✓ **Skyndsamt besluta om styrdokument som på ett entydigt sätt beskriver övergripande principer för nämndens prioriteringsarbete avseende föreningsbidrag.**

I yttrandet angavs att "Kultur- och fritidsförvaltningen tar fram en ny mall för beslutsunderlag för nämndbeslut och delegationsbeslut som tydligt anger hur kommunfullmäktiges beslutade övergripande principer ligger till grund för beslut."

I augusti tillades att "Vi använder de mallar för beslutsunderlag som ska användas av alla förvaltningar inom kommunen. Vi följer den nya policy för föreningsstöd som KF beslutat om." I februari 2022 antogs även "**Riktlinjer för stöd till föreningslivet**", där prioriteringar per stödform anges.

Kultur- och fritidsnämnden avsåg inrätta ett **utskott för föreningsstöd** under 2021 i syfte att stärka den politiska insynen i föreningsstödet. En instruktion för utskottet tas fram. Upprättandet av utskottet har genomförts först under 2022, instruktion finns, ledamöter har valts ut och ett första möte har genomförts.

- ✓ **Besluta om styrdokument som på ett tydligt sätt beskriver hur kommunövergripande principer ligger till grund för nämndens prioriteringsarbete avseende bidrag till föreningar och studieförbund.**

Se ovan.

- ✓ **Besluta om styrdokument som tydligt anger hur nämnden prioriterar mellan olika idrottsformer. Fastställa en policy eller riktlinje för prioritering mellan olika kulturaktiviteter.**

I yttrandet angavs att "Kommunfullmäktige beslutat om principer för prioriteringar. Prioritering sker utifrån den idrottspolitiska planens riktning i vilken det inte finns någon princip kring att ställa olika idrotter mot varandra. Prioritering sker utifrån den kulturpolitiska planens riktning i vilken det inte finns någon princip kring att ställa olika kulturformer mot varandra. Med stöd av dessa styrdokument anser nämnden att det finns principer för prioritering."

- ✓ **Vid ansökan om föreningsbidrag efterfråga vilka övriga bidrag sökande förening erhåller.**

I yttrandet angavs att "nämnden förstår revisionens intention om att föreningar inte ska få flera bidrag för samma syfte. Nämnden ser gärna mer uppföljning av föreningsstödet, vilket tas med i översynen." "Kultur- och fritidsnämnden menar att så som nuvarande stödsystem är utformat så är det möjligt för föreningar att söka stöd hos andra aktörer." "...efterfrågas inte vilka stöd föreningar får från andra aktörer, så länge föreningar uppfyller kommunens kriterier för stöd och använder stöd till avsett ändamål."

I den nyligen beslutade policyn för stöd för föreningslivet anges att "Föreningar som söker stöd är skyldiga att uppge om de även sökt annat stöd inom Eskilstuna kommunkoncernen."

Bedömning och rekommendation

En översyn av föreningsstöd och stöd till studieförbund har genomförts och flertalet styrdokument har uppdaterats eller tagits fram sedan granskningen genomfördes. Vi anser att revisorerna med fördel kan följa upp hur dessa styrdokument har implementerats i organisationen samt att de är ändamålsenliga. Inte minst kan detta ske genom stickprov och granskning mer ingående kring hur förvaltningen säkerställer att man följer styrdokument och gör rätt i sin interna hantering, dvs. arbetar med intern kontroll. Det bör även vara av intresse att följa upp hur nämndens nya utskott för föreningsstöd arbetar med styrning och uppföljning av föreningsstöden.

02

Granskning av ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

2020-10-12

Granskning av ekonomiskt bistånd

✓ Noga följa förändringsarbetets implementering i arbetsgrupperna

I yttrandet från 2021 angavs att "förvaltningen delar uppfattningen att förändringsarbetet inte är färdigt. Det är också ett skäl till att insatserna och effekterna av dessa är svåra att utvärdera. Att medarbetarna i olika grad tagit till sig arbetssättet är också en korrekt iakttagelse. Förvaltningens uppfattning är att det är fullt naturligt att det i en stor organisation med många medarbetare finns olika uppfattning om vilka arbetssätt som är de bästa. Det i sig är inga problem. Det är först om/när olika handläggare frångår beslutande arbetssätt, rutiner och riktlinjer för handläggningen som det blir ett problem. I vilken omfattning det förekommer är svårt att säga men förvaltningens uppfattning är att det inte är i en sådan omfattning att det påverkar utfallet på övergripande nivå."

✓ Följa insatsernas resultat som underlag för att bedöma dess betydelse och kvalitet för att nå målen och även för att upptäcka behov av metod- och organisationsutveckling.

Förvaltningen har etablerat en särskild **kvalitetsenhet** som ett steg i arbetet med att få till bättre uppföljningar och skarpare analyser av insatsernas effektivitet. Under 2021 avsåg man fokusera mycket på att utforma relevanta effektivitetsmätningar för att säkerställa att det som görs verkligen är effektivt.

I augusti 2022 angav förvaltningen att ett omfattande arbete pågår som syftar till att resultat ska inhämtas och följas upp på lokal nivå (tom individnivå) på ett helt annat sätt än tidigare där det mesta skett på aggregerad nivå. Detta ingår som ett led i att utveckla, förstärka och skapa bättre förståelse för kvalitetsledningssystemet och dess komponenter ned i verksamheterna. I detta ingår även ett påtagligt förbättrat och mer omfattande analysarbete på lokal enhetsnivå för att se hur de egna resultaten utvecklats och behöver utvecklas. Arbetet ska vara helt igång i början på 2023.

✓ Göra analyser på gruppnivå för att kartlägga vilka insatser som kan behövas och vilka grupper eller omständigheter som särskilt behöver lyftas.

Nämnden har fattat beslut om att införa en sk **aktivitetsplikt** för ett antal av människorna som uppbringat ekonomiskt bistånd, vilket innebär att en djupare **kartläggning** av samtliga individer som har långvarigt försörjningsstöd (12 månader eller mer) är igångsatt. Hela kartläggningen ska vara färdig under 2022. Kartläggningen ger verksamheten en fördjupad insikt i vart dessa individer befinner sig utifrån ett antal olika aspekter och således vad de behöver för att kunna förflytta sig närmare egen försörjning. Även om kartläggningen sker på individnivå så har många av dessa individer likartade behov så att aktiviteterna som skapas kan inkludera flera av dessa. Jobbcentrum arbetar nu med att forma relevanta aktiviteter (som även kan innehålla inslag av utbildning) och Komvux arbetar med att utveckla olika former av yrkesinriktade utbildningar i kombination med SFI/Svenska som andraspråk för att möta det behov som finns. Allt ska vara igång fullskaligt i början på 2023.

Bedömning och rekommendation

Goda initiativ har tagits för att göra individuella kartläggningar och uppföljningar av resultat, och arbete pågår för att förstärka kvalitetsledningen. Verksamheten förefaller kunna ytterligare fokusera på att följa upp att nya arbetssätt implementeras i alla delar och att alla är med på förändringsresan.

03

Granskning av långsiktig finansiell planering

Kommunstyrelsen

2020-08-31

Granskning av långsiktig finansiell planering

✓ Uppdatera riktlinjen för god ekonomisk hushållning

I den uppföljande granskningen har det framkommit att riktlinjen för god ekonomisk hushållning **inte** har uppdaterats. Enligt lämnade uppgifter så var planen att riktlinjen skulle behandlas i kommunfullmäktige efter granskningen. Kommunledningskontoret valde istället att avvakta för att se över helheten av hela processen, vilket resulterade i att arbetet med revideringen av riktlinjen stannade av. Vi har dock informerats om att en revidering av riktlinjen ska ske i närtid.

✓ Se över möjligheterna att inrätta en resultatjämningsreserv enligt Kommunallagen 11 kap. 14 §.

Kommunledningskontoret har sett över möjligheterna att inrätta en resultatjämningsreserv och i det arbetet tagit kontakt med flera andra kommuner. Kommundirektör och ekonomidirektör beslutade dock att föreslå att **inte** inrätta en resultatjämningsreserv. Översynen visade att det fanns en risk att den nuvarande styrningen och resultatthanteringen skulle bli svårare att förstå om en resultatjämningsreserv inrättades.

✓ Ta fram en långsiktig pensionsprognos.

I kommunstyrelsens yttrande anges att kommunledningskontoret bedömer att en långsiktig pensionsprognos inte är nödvändig att upprätta då samtliga delar är under kontroll. Kommunledningskontoret gjorde bedömningen att det nuvarande arbetssättet med pensioner säkerställer den finansiella beredskapen.

Granskning av långsiktig finansiell planering (forts.)

- ✓ Genomföra en årlig översyn av befolkningsprognosen och därefter säkerställa att en officiell version används som underlag där det finns behov av befolkningsantaganden.

I kommunstyrelsens yttrande på granskningen uppges att kommunledningskontoret framgent kommer att analysera prognoserna en tid bakåt för att bilda sig en uppfattning om hur stor osäkerhetsfaktor faktiskt är. Vid behov anges att erforderliga justeringar kommer att implementeras.

Efter revisionens granskning har kommunens statistiker genomfört en uppföljning av de befolkningsprognoser som gjordes under våren 2010 - 2019. I uppföljningen framkom att prognoserna mellan 2010-2015 konsekvent underskattade den framtida populationen, medan prognoserna under 2016-2019 överskattade populationen.

Även en uppföljning av befolkningsprognoserna för 2020, 2021 och 2022 har gjorts, men det poängteras att dessa år varit speciella pga. pandemins effekter. 2020 års prognos överskattade populationen pga. att effekterna av pandemin ännu inte var kända. Prognosen korrigerades vid höstprognosen samma år. I prognosen år 2021 underskattades befolkningsökningen i och med att vaccin började distribueras och att andra restriktioner försvann under året. Prognosen under januari-juni 2022 har enligt uppgift varit något överskattad, men det är ännu för tidigt att utvärdera årets prognos.

Från och med i år har kommunledningskontoret en **kartlagd prognosprocess** som de följer i arbetet med befolkningsprognoser. Arbetet utifrån den fastställda processen har följts upp och responsen som givits är att berörda känner sig mer involverade i arbetet. Prognosarbetet tar hänsyn till känd nybyggnation (FOAX), kommunens specifika förutsättningar samt SCB:s riskprognos. Prognoserna som tas fram distribueras inom kommunen och bearbetas/används av förvaltningarna. Finanschefen informerar om prognoserna via internportal och på förfrågan. Specialfiler distribueras till skolan.

Bedömning och rekommendation

Av de fyra rekommendationer som lämnades i revisionsrapporten har kommunstyrelsen valt att inte vidta särskilda åtgärder för två av rekommendationerna. Ett arbete med att revidera riktlinjen för god ekonomisk hushållning ska påbörjas igen efter att arbetet stannat av, därför är vår bedömning att rekommendationen fortfarande kvarstår.

Vi bedömer vidare att kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder kring arbetet med befolkningsprognoser utifrån den uppföljning som genomförts, samt den kartlagda prognosprocessen som numera används som stöd i arbetet.

04

Granskning av styrning och ledning inom miljö- och räddningstjänstnämnden

Miljö- och räddningstjänstnämnden

2020-09-01

Granskning av styrning och ledning inom miljö- och räddningstjänstsnämnden

- ✓ Miljö- och räddningstjänstsnämnden från och med 2021 endast beslutar om en sammanhållen verksamhetsplan på nämndnivå och inte om de lokala verksamhetsplanerna på avdelningsnivå.

I yttrandet på granskningen angavs att nämnden skulle ta ställning till om de lokala verksamhetsplanerna skulle vara kvar eller om de enbart skulle presenteras i samband med beslutet om den sammanhållna verksamhetsplanen och tillsyns- och kontrollplanerna i december. I den uppföljande granskningen har det konstaterats att de lokala verksamhetsplanerna **fortfarande finns kvar**, däremot beslutas de inte längre på nämndnivå i miljö- och räddningstjänstsnämnden. De lokala verksamhetsplanerna uppges fungera som en länk mellan verksamhetsplanen och de lagstyrda tillsyns- och kontrollplanerna. Nämnden informeras om de lokala verksamhetsplanerna i samband med att de fattar beslut om den sammanhållna verksamhetsplanen samt tillsyn- och kontrollplaner i december.

- ✓ Miljö- och räddningstjänstsnämnden säkerställer att styrkorten på samtliga nivåer utgår från centrala utmaningar i nämndens verksamhet.

I nämndens yttrande anges att nämnden uppfattar mätetalen i styrkorten för kärnverksamheten som **uppdaterade och relevanta**, särskilt i kombination med övrig uppföljning. Det anges däremot att det finns utvecklingspotential när det gäller styrkorten för Effektiv organisation (ett av de centrala områdena som finns i kommunens årsplan). Nämnden angav därför att de skulle se över styrkorten för effektiv organisation. Det har i den uppföljande granskningen uppgetts att de nyckeltal som används i styrkorten främst är kopplade till de fastställda 4-åriga processmål inom Effektiv organisation. Inga vidare åtgärder har därför vidtagits.

- ✓ Miljö- och räddningstjänstsnämnden i uppföljningen genomgående kommenterar sina bedömningar, till exempel av fullföljningsgrad för åtaganden, genom att kort beskriva vad nämnden gjort och uppnått i relation till dem.

I yttrandet på granskningen svarade nämnden att kommentarer av bedömningarna skulle genomföras i delårsrapport 1 år 2021. I vår granskning av delårsrapport 1 och 2 under 2021 kan vi konstatera att det numera finns en rubrik som heter "senaste kommentarer" där det framgår beskrivningar av vad som gjorts inom det specifika området som följs upp. Samma rubrik finns även i nämndens verksamhetsberättelse för 2021.

Granskning av styrning och ledning inom miljö- och räddningstjänstsnämnden (forts.)

✓ Miljö- och räddningstjänstsnämnden i kommande verksamhetsplaner:

- i syfte att tydliggöra den röda tråden från fullmäktige till verksamheten så långt möjligt använder samma struktur och benämningar som årsplanen.
- anpassar och preciserar fullmäktiges åtaganden utifrån den egna verksamheten
- tillser att samtliga processmål lever upp till SMART-konceptet.
- tillser att samtliga orts- och organisationsindikatorer av betydelse för verksamheten omfattas av verksamhetsplanen på nämnd- respektive avdelningsnivå, liksom åtaganden från kommunövergripande styrdokument såsom program för olycksförebyggande verksamhet.

- **Tydliggör den röda tråden:** Revisionsrapporten pekar på att nämndens verksamhetsplan hade en delvis annan struktur än kommunens årsplan. I nämndens yttrande på granskningen framgår att de begrepp som finns i verksamhetsplanen inhämtas från systemet Hypergene som sköts på central nivå i kommunen. Nämnden ansåg därför att stödet i Hypergene behövde utvecklas för att skapa samma struktur i verksamhetsplanerna som i årsplanen. I den uppföljande granskningen har det framkommit att begreppen har ensats för att få en bättre överensstämmelse av begreppen som används i årsplanen. I vår granskning av årsplanen och verksamhetsplanen för 2022 så används samma begrepp i båda dokumenten, där begreppen Hållbar utveckling och Effektiv organisation är centrala begrepp. De utsedda processområdena i årsplanen återfinns även i verksamhetsplanen.
- **Anpassar och preciserar fullmäktiges åtaganden utifrån den egna verksamheten:** I nämndens svar på granskningen framgår att det varit svårt att hitta konkreta åtaganden som kopplar till nämndens verksamhetsområden. Nämnden angav att de i verksamhetsplanen för 2021 skulle anpassa alla åtaganden till den egna verksamheten. I vår granskning av verksamhetsplanen för 2021 samt 2022 har de 1-åriga åtagandena anpassats till nämndens egen verksamhet.
- **Tillser att samtliga processmål lever upp till SMART-konceptet:** I nämndens yttrande på granskningen framgår att de beslutade processmålen är fyraåriga och således gäller till år 2023. Nämnden kan således inte besluta om nya processmål innan 2023. Som svar på rekommendationen uppger nämnden att processmålen ska utvecklas i nästa översyn år 2023.
- **Orts- och organisationsindikatorer:** Eftersom indikatorerna är kopplade till processmålen så framgår det av nämndens yttrande att även dessa ska ses över i samband med översynen av processmålen år 2023.
- **Nämndåtagande olycksförebyggande verksamhet:** I revisionsrapporten pekar revisionen på att ett nämndåtagande saknas för brandförebyggande arbete. Frågan skulle ses över i verksamhetsplanen 2021. I verksamhetsplanen för 2021 och 2022 finns 1-åriga åtaganden så som: Förebygga bränder genom information och utbildning, Följa upp och utvärdera olyckor och räddningsinsatser och Förbereda och genomföra säkra och effektiva räddningsinsatser.

Granskning av styrning och ledning inom miljö- och räddningstjänstsnämnd (forts.)

- ✓ Miljö- och räddningstjänstsnämnden utgår från Agenda 2030 som ett underlag vid framtagandet av 2021 års verksamhetsplan.

I nämndens yttrande på granskningen uppges att Agenda 2030 inte kunde integreras i verksamhetsplanen för 2021 pga. tidsbrist, men att Agenda 2030 skulle integreras i verksamhetsplanen för 2022 om det fanns centralt underlag tillgängligt.

Det har i den uppföljande granskningen framkommit att nämnden följer centrala anvisningar för framtagandet av sina verksamhetsplaner, vilket är att verksamhetsplanerna ska utgå ifrån kommunens strategiska mål och 4-åriga processmål. Det poängteras dock att dessa tas fram med hänsyn till kommunens utmaningar utifrån Agenda 2030. Verksamhetsplanen för 2022 utgår således inte direkt från Agenda 2030, eftersom att de centrala anvisningarna inte anger det, men det finns flera inslag av Agenda 2030 i verksamhetsplanen.

- ✓ Kommunstyrelsen ser över behovet av styrkort som en del av kommunens styrmodell samt om behov fortsatt finns säkerställer att de tillämpas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt på alla nivåer i kommunorganisationen.

Enligt lämnade uppgifter pågår ett utvecklingsarbete kopplat till styrsystemet där nyckeltalen/styrkortet anses vara en viktig del av styrmodellen.

Bedömning och rekommendation

Vi anser att miljö- och räddningstjänstsnämnden tagit hänsyn till flertalet av revisionens rekommendationer, vilka till övervägande del berör verksamhetsplaner, uppföljningar och styrkort. De lokala verksamhetsplanerna finns fortfarande kvar, men beslutas inte på nämndnivå. Vad avser styrningen i form av verksamhetsplaner och uppföljningar ser vi att olika utvecklingsarbeten har gjorts för att möta revisionens rekommendationer. I nämndens uppföljningar kommenteras bedömningarna på ett tydligare sätt, och nämnden har på olika sätt utvecklat verksamhetsplanen, samt konstaterat att fortsatt utvecklingsarbete pågår. De utvecklingsarbeten som pågår kopplat till revisionens lämnade rekommendationer kan med fördel följas upp i ett senare skede.

05

Granskning av demensvården

Vård- och omsorgsnämnden

2021-04-22

Granskning av demensvården

✓ Säkerställ att beslut om insatser inom hemtjänsten följs upp kontinuerligt

I nämndens yttrande i mars 2022 anges att det "för närvarande pågår ett **pilotprojekt** som innebär att en arbetsmodell ska prövas som syftar till att **minska detaljstyrning**, där mer fokus ska vara på person- och omgivningsfaktorer. Det är av stor vikt att bli bättre på att följa upp besluten, både på individnivå och utifrån ett kvalitetsperspektiv. Det gäller såväl måluppfyllelsen av funktionstillstånd/förmågor och genomförandeplanen som den enskildes nöjdhet och delaktighet. I pilotprojektet **görs uppföljningen gemensamt** av biståndshandläggare och hemtjänstpersonal tillsammans med den enskilde och i förekommande fall dennes anhöriga."

I augusti angavs vidare att "Arbete pågår inom pilotstudien "Minskad detaljstyrning". Pandemin har, tillsammans med en omorganisation inom biståndskontoret, påverkat pilotstudien negativt. Det har varit färre ärenden än förväntat. Arbetet fortsätter dock enligt tidigare beskrivning. **Återkoppling till nämnd har ännu inte skett.**"

✓ Säkerställ att rutinerna för teamsamverkan efterlevs i samtliga hemtjänstenheter

I nämndens yttrande angavs att: "När det gäller teamsamverkan har ett omtag tagits och en plan har arbetats fram för att intensifiera arbetet, utifrån att signaler nått ledningen för äldreomsorg att teamsamverkan inte fungerar optimalt. Strukturen för det initierade utvecklingsarbetet är att enhetschef bjuder in teamet och medarbetarna delger varandra sina erfarenheter. Tillsammans så föreslås områden som är speciellt angelägna, samt konkreta förbättringsförslag. En **handlingsplan** inklusive överenskommelser och ansvarsfördelning sammanställs."

I augusti uppdaterade förvaltningen att "arbete för att säkerställa att rutinen för teamsamverkan efterlevs fortgår. Enhetscheferna bjuder in till möten för erfarenhetsutbyte." En **rutin för teamträffarna** har även tagits fram.

Bedömning och rekommendation

Ett pilotprojekt pågår för att minska detaljstyrningen, vilket inkluderar att se över former för uppföljning av beslut. Projektet har inte återkopplats till nämnden ännu. Ett omtag för teamsamverkan har gjorts och rutin för teamträffar har tagits fram. Vi bedömer att åtgärder har vidtagits och att arbetet inom de två områdena fortgår.

06

Granskning av intern kontroll avseende investeringar

Kommunstyrelsen

2021-03-29

Granskning av intern kontroll avseende investeringar

- ✓ Att kommunstyrelsen både via styrdokumentet och via de så kallade investeringsråden bör säkerställa att arbetet med riskbedömning och ekonomisk konsekvensanalys genomförs tillräckligt omfattande och, om det behövs, beslutar om kontrollåtgärder för att reducera eller eliminera identifierade risker till exempel avvikelse från tidplan eller låg budgetföljsamhet.

I kommunstyrelsens yttrande på granskningen anges att en kontrollpunkt avseende underlag till de projekt som ska beslutas i årsplanen (vilket omfattar riskbedömningar) finns i kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2021. I yttrandet angavs även att en internkontrollpunkt avseende slutredovisningar som också berör riskbedömningarna skulle ingå i internkontrollplanen för 2022. I vår uppföljande granskningen kan vi dock konstatera att en sådan punkt inte inkluderats i internkontrollplanen för 2022, utan ska behandlas i internkontrollplanen år 2023.

I kommunstyrelsens yttrande framgår även att kommunledningskontoret arbetar fortlöpande med investeringsprocessen och att de vid behov kommer komplettera mallar och styrdokument avseende riskbedömningarna. Enligt lämnade uppgifter framgår det av mallen att risker ska tas upp inför investeringar. Kommunledningskontoret har även diskuterat hanteringen av risker, dock har dessa dialoger inte dokumenterats.

- ✓ Att beslut om vissa större investeringar även fortsättningsvis sker på projektnivå i kommunfullmäktige. Det finns annars en risk att viktiga strategiska beslut fattas på annan politisk nivå än i kommunfullmäktige där dessa beslut hör hemma.

I yttrandet på granskningen uppger kommunledningskontoret att de ska undersöka frågan och utreda vilken beloppsgräns som i så fall skulle gälla samt hur ett eventuellt beslut i kommunfullmäktige skulle kunna kombineras med sekretess på beloppen. I den uppföljande granskningen har det framkommit att kommunledningskontoret redan innan granskningens genomförande har haft diskussioner kring beloppsgränserna och landat i att det vid större investeringar **räcker med ett beslut i kommunstyrelsen**. Beslutet grundar sig i att politikerna ofta vill ha sekretess på beloppen för investeringsprojekten, vilket blir svårt om de behandlas i kommunfullmäktige. Det konstateras att det inte fattats ett konkret beslut kring detta. Frågan har vid enstaka tillfällen fortsatt diskuterats på tjänstepersonsnivå, men har inte lyfts vidare till den politiska nivån.

Granskning av intern kontroll avseende investeringar (forts.)

- ✓ Att kommunstyrelsen och berörda nämnder ger de riktigt stora projektinvesteringarna större fokus i uppföljningarna och då speciellt investeringsprojekten som helhet det vill säga från starttidpunkten även om det sträcker sig över flera år.

I yttrandet på granskningen uppges att samtliga investeringsprojekt sedan år 2020 ligger med som en bilaga till nämndernas verksamhetsrapporter och i de kommunövergripande delårsrapporterna samt årsredovisningen för att förbättra nämndernas möjlighet att följa de större investeringsprojekten. Detta har även tydliggjorts i dokumentet "Anvisningar för nämndens delårsrapport 1 år 2022" att bilagan ska bifogas och att "Sammanställningen ska ha en prognos för projektets totala livslängd", vilket är i enlighet med rekommendationen. Enligt lämnade uppgifter är anvisningarna ungefär samma för helår och delår. Det står även att investeringarna ska redovisas genom en sammanfattande beskrivning och att större avvikelser ska kommenteras. Även en sammanfattande tabell över investeringar ska finnas i nämndernas rapporter.

- ✓ Att kommunstyrelse och nämnder även synliggör den information gällande investeringsprojekten som delges nämnder och kommunstyrelse mellan de obligatoriska redovisningstillfällena i protokollen i form av informationspunkter.

Vi har i den uppföljande granskningen inte kunnat följa upp huruvida åtgärder vidtagits.

- ✓ Att kommunstyrelse och nämnder genomför en sammanfattande uppföljning av projekten som helhet som presenteras medan projekten fortfarande är aktuella till exempel senast i samband med att investeringens tas i bruk.

I kommunstyrelsens yttrande anges att kommunledningskontoret **inte** ser något behov av ytterligare uppföljning av projekten utöver den löpande uppföljningen som sker i nämndernas verksamhetsrapporter tre gånger per år.

Bedömning och rekommendationer

Vi kan utifrån den uppföljande granskningen konstatera att flertalet åtgärder vidtagits för att åtgärda revisionens rekommendationer. Riskbedömningar har inkluderats som en del av ett kontrollmoment i kommunstyrelsens internkontrollplan och det har konstaterats att det i mallen inför investeringar framgår att risker ska tas upp. Kommunledningskontoret har även diskuterat hanteringen av risker löpande. Det kan vara av intresse att vidare följa hur arbetet med riskbedömningar utvecklas.

Vi bedömer att det genom den bilaga som redovisar investeringsprojekt som ska inkluderas i nämndernas verksamhetsrapporter och delårsrapporter/årsredovisning säkerställs att investeringsprojekten inkluderas i uppföljningarna.

Vi har i den uppföljande granskningen inte kunnat följa upp revisionens sista rekommendationen.

07

Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen 2020

Kommunstyrelsen

2021-01-18

Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen 2020

✓ Prioritera framtagandet av en ändamålsenlig krisberedskapsplan

Kommunfullmäktige antog en **Plan för hantering av händelser, allvarliga händelser och extraordinära händelser** 2021-11-24. Planen innehåller information om bland annat krisledningsorganisation, hantering och beslut om aktivering utifrån typ av samhällsstörning, kommunikation samt utbildning och övning.

✓ I utbildning- och övningsplan uppge utbildnings- och övningstillfällen kvartalsvis för respektive målgrupp

I kommunens dokument "Rutin Utbildning och övning" finns **en årsplanering** från 2019-2023 med övningar gällande krisberedskap. Även deltagare och tidsperiod anges i årsplaneringen.

Som svar på rekommendationer angav kommunstyrelsen i sitt yttrande på granskningen att en utbildnings- och övningskalender skulle upprättas årligen. I den uppföljande granskningen har det framkommit att en sådan kalender inte har upprättats. Det poängteras dock att utbildningar och övningar planeras in årligen, vilket vi även kan konstatera utifrån rutinen för utbildning och övning. Under år 2022 har sex utbildningar, en övning och två större utvärderingar genomförts. Ytterligare sex utbildningar planeras under hösten, samt två övningar tillsammans med den frivilliga resursgruppen från MSB.

✓ Fastställa kommunens kriskommunikationsplan och överväga dess övergripande disposition och struktur

Enligt uppgifter har **ett arbete med att revidera kriskommunikationsplanen påbörjats**, men inte fastställts. Ambitionen är att kommunstyrelsen ska besluta om att skicka ut en reviderad plan på remiss vid slutet av året.

✓ Utarbeta och fastställa ett ledningssystem som ger vägledning om informationssäker kommunikation inför framtida extraordinära händelser och kriser.

Ett ledningssystem har upphandlats och använts av kommunen sedan juni 2021.

Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen 2020 (forts.)

✓ Se över på vilket sätt förvaltningarna kan ingå i en kommungemensam krisledningsorganisation

I den uppföljande granskningen konstateras att revisionens rekommendation beaktats och att den sammantagna krisledningsorganisationen numera är fastställd i planen för hantering av händelser, allvarliga händelser och extraordinära händelser som beslutades november 2021. Verksamhetsföreträdare betonar att de tagit till sig revisionens synpunkter och implementerade de nödvändiga förändringarna i början av 2022 när våg 4 av covid-19 inleddes. När man sedan utvärderat hanteringen av våg 4 så har det framkommit att krisledningsorganisationen fungerade mycket bättre än det gjort tidigare i pandemin.

✓ Överväga att inrätta en struktur för samordnat professionellt krisstöd inför och vid framtida extraordinära händelser eller kriser.

I kommunstyrelsens yttrande anges att kommunledningskontoret skulle se över hur POSOM-verksamheten (Riktlinjer för Psykisk och socialt omhändertagande vid större olyckor, allvarliga- och extraordinära händelser) också skulle kunna innefatta stöd för medarbetare i en krissituation. Kommunledningskontoret skulle tillsammans med socialförvaltningen ta fram en reviderad riktlinje för uppdraget. Det har i den uppföljande granskningen framkommit att en kartläggning av förvaltningarnas behov ska göras för att se omfattningen och om det finns andra insatser som är mer relevanta vid kris än stöd från POSOM, exempelvis chef i beredskap, kollegialt stöd etc. Enligt uppgift undersöker HR i första hand andra typer av insatser än POSOM. Det har även konstaterats ingen reviderad riktlinje har tagits fram.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att flertalet initiativ har tagits för att sätta formerna för kommunens krishantering och bemöta de rekommendationer revisionen lämnat i sin granskning. En krisberedskapsplan har tagits fram och behandlar viktiga delar inom krisberedskap. Det finns även en framtagen årsplanering för utbildningar och övningar. Kommunen har upphandlat ett ledningssystem som ska ge vägledning om informationssäker kommunikation i en krissituation.

Rekommendationen om att fastställa en kriskommunikationsplan och att överväga att inrätta en struktur för samordnat professionellt krisstöd kvarstår, vi noterar dock att det pågår utvecklingsarbeten kopplade till rekommendationerna.

08

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av LSS

Vård- och omsorgsnämnden

2021-02-24

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av LSS

✓ Säkerställ att beslut om LSS-insats följs upp regelbundet

I nämndens yttrande beskrivs den höga personalomsättningen och arbetsbelastningen på biståndskontoret vara en bidragande orsak till att uppföljning av besluten brister i omfattning. Det krävs en stabil grundbemanning och till viss del förändrade arbetssätt för att komma till rätta med problematiken. Det pågår ett utvecklingsarbete kring förenklad biståndshandläggning inom vissa ärenden samt att utforma nya arbetssätt med hjälp av digitala verktyg.

I augusti 2022 anges att det pågår ett arbete med att helt komma i fas med att följa upp samtliga beslut inom LSS. Inom vård- och omsorgsförvaltningen så har en controller anställts som har fokus mot insatsen personlig assistans. Arbetet har främst inriktning mot arbetssätt och struktur och mindre mot individnivån.

✓ Upprätta riktlinjer för handläggningen av LSS-insatser

I yttrandet anges att Vård- och omsorgsnämnden inte ser att rekommendationen om att besluta om särskilda riktlinjer för handläggning av LSS-insatser skulle stärka kvaliteten i handläggning och beslut, då denna process i stora delar liknar handlägningsprocessen med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Man anser att det finns gedigna handböcker från Socialstyrelsen på detaljnivå som vägleder biståndshandläggarna i en rättssäker process.

✓ Utveckla rutinerna för verksamhetsuppföljningen

Vård- och omsorgsnämnden ställde sig bakom förslaget om att utveckla rutinen för verksamhetsuppföljningen. Ett utvecklingsarbete har inletts med stöd av Mälardalens högskola och i dialog med nämndledamöter, förvaltningsledning, enhetschefer och medarbetare i organisationen. Ett **utvecklingsarbete pågår** dessutom för att revidera nuvarande rutin för verksamhetsuppföljning. I yttrandet i april 2021 angavs att Vård- och omsorgsnämnden beaktar revisorernas synpunkter om att tydliggöra frekvens av uppföljning inom egen regi samt metod för urval av enheter som tydligt utgår från en riskanalys.

✓ Ytterligare begränsa antalet mål, t.ex. vid revidering av strategin minska omfånget på dokumentet, eventuellt bara ha ett strategidokument för alla nämndens ansvarsområden

Vård- och omsorgsnämnden ställde sig bakom förslaget om att begränsa antal mål för verksamheten. Under 2021 utarbetades en **ny och gemensam målbild** för all verksamhet inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Nämnden har upphävt tidigare beslut om målbilder för äldreomsorg respektive funktionshinderområde. Antal mål har minskat och planen omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde.

Vård- och omsorgsförvaltningen har på uppdrag av nämnden utarbetat en **strategisk utvecklingsplan** i dialog med medarbetare, chefer, ledamöter, intresseorganisationer och studenter. Nämnden beslutar om strategisk utvecklingsplan i september 2022.

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av LSS (forts.)

✓ Ta initiativ till utökad samverkan med Försäkringskassan

Den nyanställda **controllern** har etablerat ett **nätverk** med motsvarande funktioner i andra kommuner, vilket till viss del lett till en indirekt samverkan med Försäkringskassan. Försäkringskassan bjöd i april in till information och dialog avseende utbetalningar av assistansersättning, då vår controller också deltog. I samband med informationen så erhöles också kontaktuppgifter till Försäkringskassans olika nyckelpersoner.

Förvaltningens kvalitetschef har därutöver en **samverkan med kvalitetscheferna** på arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen. I samband med den har det framkommit att arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har en upparbetad samverkan med Försäkringskassan, Skatteverket och polisen avseende felaktiga utbetalningar. Försäkringskassan har sedan tidigare efterfrågat kontakt med de som har hand om personlig assistans. Vård- och omsorgsförvaltningen har därmed fått tillgång till den samverkan man länge efterfrågat.

Bedömning och rekommendation

Ett flertal initiativ har tagits för att vidta åtgärder relaterade till rekommendationerna, och vi bedömer att arbetet i stora delar har kommit en bra bit på väg.

Revideringen av rutin för verksamhetsuppföljning är ännu inte färdig, och utifrån iakttagelser om verksamhetsuppföljningen inom socialpsykiatrin, ser vi att verksamhetsuppföljningen inom nämnden som helhet kan vara av intresse att följa upp ytterligare för att säkerställa att den genomförs ändamålsenligt.

09

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av socialpsykiatri

Vård- och omsorgsnämnden

2021-02-24

Granskning av styrning, ledning och uppföljning av socialpsykiatri

✓ Upprätta riktlinjer för biståndsbedömningen

I yttrandet beskrivs att vård- och omsorgsnämnden har beslutat om en **Vägledning för bedömning av skälighetsnivå för insatser enligt socialtjänstlagen inom vård- och omsorgsförvaltningen** vars syfte är att vara ett stöd för biståndshandläggare och utförare i bedömning, beslut och utförande av insatser. Den ska underlätta handläggning, främja ett tydligt och enhetligt synsätt samt bidra till beslut fattas efter samma bedömningsgrunder.

✓ Fortsätt att utveckla samverkan och förtydliga samverkan genom den gemensamma mottagningen som sedan förankras i gemensamma styrdokument

Vård- och omsorgsnämnden har utvecklat samverkan med socialnämnden genom bland annat ett mobilt stödteam. Framtagande av ett gemensamt styrdokument pågår.

✓ Komplettera den muntliga redovisningen av uppföljningen av ekonomin med en skriftlig

Vård- och omsorgsnämnden får information om förvaltningens ekonomiska läge varje månad. Redovisningen sker muntligen med ett kompletterande bildspel. Ledamöterna får del av bildspelet efter redovisningen vilket även innehåller skriftliga kommentarer.

✓ Genomföra verksamhetsuppföljning kontinuerligt inom socialpsykiatris enheter

I augusti 2022 anges att det **inte har genomförts** någon verksamhetsuppföljning inom socialpsykiatrin sedan rapporten kom.

I perioden 2020 till och med våren 2022 har inga verksamhetsuppföljningar genomförts över huvud taget. Verksamheterna har haft ett konstant flöde av ständiga förändringar och anpassningar utifrån pandemi, smittspridning och restriktioner. Stödenheter, såsom Kvalitetsenheten, har också haft förändrade uppdrag mer knutna till pandemin. Förvaltningen menar att det resursmässigt inte klarats av att genomföra verksamhetsuppföljning enligt den rutin som det fattats beslut om. Fokus har legat på att hantera och mobilisera de frågor och aktiviteter som pandemin har fört med sig. Under första halvåret 2022 har arbetet kommit i gång med att planera för en systematisk uppföljning av kvalitet i vilket också verksamhetsuppföljningarna ingår.

Bedömning och rekommendation

Ett flertal initiativ har tagits för att vidta åtgärder relaterade till rekommendationerna, och vi bedömer att arbetet i stora delar har implementerats.

Verksamhetsuppföljning har nedprioriterats på grund av pandemin, och vi bedömer att det är av vikt att detta arbete nu återupptas enligt plan. Vi uppmanar även att framtagandet av det gemensamma styrdokumentet mellan vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden slutförs.

10

Granskning av intern kontroll i löne- och arvodeshanteringsprocessen

Kommunstyrelsen, servicenämnden

2021-03-24

Granskning av intern kontroll i löne- och arvodeshanteringsprocessen

- ✓ Säkerställa att samtliga chefer som har ansvar för lönehantering får utbildning i PersonecP samt att genomförda utbildningar dokumenteras.

I Servicenämndens svar på granskningen uppgavs att alla nya chefer skulle få en utbildning i PersonecP och anställningsguiden, samt att cheferna i anställningsguiden skulle dokumentera att de genomgått utbildningen. Det angavs även att Löneservice en gång per kvartal, med två utbildningstillfällen, skulle ha chefsträffar i form av digital utbildning i lön och avtal som chefer skulle ha möjlighet att anmäla sig till.

I den uppföljande granskningen har det framkommit att varje nyanställd chef erbjuds utbildning i PersonecP i samband med att behörighetsblanketten för personen i fråga kommit in. Däremot poängteras det att utbildningen fortfarande inte är obligatorisk i kommunens utbildningsportal. Enligt lämnade uppgifter har Löneservice i dagsläget inte en fungerande testmiljö vilket gör det svårt att skapa en digital utbildning, samt att GDPR begränsar möjligheten att skapa en utbildning i skarpt läge (då personuppgifter, känsliga uppgifter etc. kan framgå). Leverantören arbetar enligt uppgift med att utveckla testmiljön. Det beskrivs även vara svårt att producera en digital utbildning då PersonecP och anställningsguiden uppdateras mist 2 gånger per år, vilket innebär att utbildningen skulle behöva göras om flera gånger under året.

I ett dokument hos Löneservice dokumenteras vilka som gjort utbildningar i anställningsguiden, och ingen chef får tillgång till anställningsguiden utan utbildning.

Enligt lämnade uppgifter har arbetet med att ta fram digitala chefsträffar försenats pga. att kommunen bytt lärplattform.

- ✓ Utbildning i lönehantering och det ansvar som det innebär krävs innan behörighet ges i PersonecP.

I servicenämndens svar på granskningen angavs att serviceförvaltningen skulle se över processen och ta fram en rutin för arbetet. I den uppföljande granskningen konstateras att detta arbete **inte** har kunnat genomföras pga. implementeringen av anställningsguiden som är ett nytt verktyg. Det framförs dock att behörighet måste ges innan utbildning eftersom Löneservice saknar testmiljö att använda vid chefsutbildning. Det poängteras att utbildning ofta erbjuds i samband med att en chef får behörighet till systemet. Det uppges dock finnas en plan att återigen se över detta när anställningsguiden är färdigimplementerad och de tydligare kan se vad rutinen måste innehålla.

Granskning av intern kontroll i löne- och arvodeshanteringsprocessen (forts.)

- ✓ Löneadministratörernas kontroller dokumenteras för att säkerställa att de görs enligt gällande rutiner.

I svaret på granskningen angavs att serviceförvaltningen skulle påbörja framtagandet av en rutin för att kunna dokumentera kontrollerna på bästa sätt. I den uppföljande granskningen uppges att löneadministratörernas checklistor har uppdaterats och det nu finns två separata checklistor som ska användas vid två olika tillfällen, en vid preliminär 1:an och en vid lönebryt. Det har även tagits fram en checklista inför lönebryt riktat specifikt mot chefer. För att säkerställa att kontrollerna som anges i checklistorna genomförs har varje löneadministratör fått kalenderbokningar för de dagar kontrollerna ska genomföras. Arbetsledarna ska även följa upp att varje löneadministratör gjort kontrollerna.

- ✓ Lönecenter tar fram en rutinmall för verksamheternas lönerutiner som de kan använda till stöd för att dokumentera varje arbetsplats lönerutiner.

I svaret på granskningen uppges det finnas en checklista inför lönebryt som varje chef får när den gör sin första utbildning. Nämnden anger i sitt svar att de kommer uppdatera och förenkla checklistan, samt se till att alla chefer får ta del av den. I granskningen har det framkommit att checklistan har uppdaterats och att den kommer att presenteras för cheferna under hösten 2022.

- ✓ Säkerställa att löneservice har aktuella attestförteckningar att kontrollera mot att den som undertecknat anställningsavtal och andra underlag för utbetalning av lön har attesträtt.

I servicenämndens yttrande framgår att nämnden ser den kontroll de har som tillräcklig och därför valt att **inte** vidta några åtgärder.

- ✓ En rutin tas fram som innebär att ansvarig chef ska gå igenom de slutgiltiga lönespecifikationerna varje månad och godkänna utbetalningarna. Om det inte finns praktisk möjlighet att det görs före löneutbetalningen så ska det göras inom rimlig tid efter löneutbetalningen så att eventuella rättningar kan göras på nästkommande månads löneutbetalning.

I yttrandet på granskningen anges att nämnden anser att de kontroller de har på Löneservice innan godkännandet av utbetalningarna är tillräckliga och att det blir ett för stort arbete för varje enskild chef att genomföra kontrollen.

Granskning av intern kontroll i löne- och arvodeshanteringsprocessen (forts.)

- ✓ Det arbetas fram rutiner som säkerställer att alla ansvariga chefer följer upp övertiden månadsvis.

Som svar på rekommendationen angavs det i nämndens yttrande att respektive förvaltning behövde undersöka processen och utarbeta en rutin som säkerställer att alla chefer följer upp övertiden. I den uppföljande granskningen har det framkommit att det tidigare varit vård- och omsorgsförvaltningen som haft mest problem med uppföljningen av övertid. Serviceförvaltningen har därför haft en dialog med vård- och omsorgsförvaltningen om att de behöver förtydliga övertidsreglerna för timanställda. När serviceförvaltningen idag kontrollerar kontrollistorna bedömer de att vård- och omsorgsförvaltningen åtgärdat problemet.

I vår granskning har det poängteras att Löneservice inte kan följa upp övertidshandlingen av månadsanställda, dock har förvaltningarna fått ett uppdrag att se över den processen. Det är dock oklart hur det arbetet fortgår.

- ✓ Dokumenterade rutiner för hela processen när det gäller utbetalning av arvoden och ersättningar till förtroendevalda utarbetas. I dessa rutiner bör ingå vilka kontroller som ska göras, vem som ska göra kontrollerna samt hur de ska dokumenteras.

I servicenämndens svar på rapporten angavs att förvaltningen redan innan revisionsrapporten påbörjat ett arbete med att ta fram rutiner och beskrivningar av processen. I den uppföljande granskningen har vi tagit del av processkartor som redogör för arbetssättet för arvoden och ersättningar till förtroendevalda, vilka beskriver processen i sin helhet, vem som genomför de olika momenten, när kontroller ska göras samt var de ska dokumenteras. De processkartor som tagits fram behandlar ersättning av arvode, förlorad arbetsinkomst och vad som ska göras vid utbetalningar till nya förtroendevalda eller förtroendevalda som avslutar sina uppdrag.

- ✓ Kontroller görs av att cheferna godkänner de slutgiltiga lönespecifikationerna.

Eftersom nämnden tidigare angett att de ej kommer kräva att chefer går igenom de slutliga lönespecifikationerna så har **inga åtgärder vidtagits**.

- ✓ Årliga riskanalyser görs av arvodeshanteringen för att ta ställning till om det finns anledning att göra kontroller inom ramen för uppföljningen av den interna kontrollen.

Nämnden anger i sitt yttrande på granskningen att rutinbeskrivningar behöver beskriva hur och om eventuella kontroller behöver genomföras. I den uppföljande granskningen uppges att förvaltningen löpande och kontinuerligt gör kontroller av inkomstuppgifter för att de ska betala ut rätt arvoden. **Inga årliga riskanalyser genomförs**.

Granskning av intern kontroll i löne- och arvodeshanteringsprocessen (forts.)

- ✓ Tydliggöra vem som är ytterst ansvarig för vad som betalas ut till de förtroendevalda i respektive styrelse och nämnd och att ansvarig kontrollerar lönespecifikationer för att säkerställa att rätt arvoden och ersättningar betalas och till rätt personer.

I den uppföljande granskningen hänvisar serviceförvaltningen till att de processkartor som tagits fram (se förgående bild) tydliggör vem som är ansvarig för olika delar i processen vid utbetalningar till förtroendevalda.

Bedömning och rekommendation

Vår bedömning är att flertalet åtgärder vidtagits för att bemöta revisionens rekommendationer, bland annat att genom att tydliggöra arbetssättet i form av att utveckla checklistorna inför lönebryt mm. och ta fram processkartor som tydliggör vilka kontroller som ska genomföras vid utbetalningar till förtroendevalda.

Den rekommendationen som vi bedömer fortfarande kvarstår är rekommendationen om att ta fram rutiner för att utbildning i lönehantering genomförs innan behörighet ges i PersonecP. Det har dock poängterats att detta inte är möjligt med hänvisning till den testmiljön Löneservice har idag.

11

Granskning av rutiner vid orosanmälan när ett barn far illa

Socialnämnd, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd, Förskolenämnd,
Grundskolenämnd, Gymnasienämnd

2020-06-15

Granskning av rutiner vid orosanmälan när ett barn far illa

- ✓ Säkerställa att information om anmälningsplikten kommer såväl medarbetare och vikarier till del genom återkommande informationsinsatser. Det bör ske genom så väl uppdaterade skriftliga rutiner som genom muntlig information.

I de berörda nämndernas yttranden anges att i **introduktionsutbildningen** för nyanställda kommer förvaltningen att säkerställa att information om skyldigheten att anmäla blir tydligare och frågan kommer med tätare regelbundenhet att lyftas i ledningsgruppen för gymnasieskolan/grundskolans och förskolans rektorsgrupp. Förvaltningen kommer att följa upp att alla skolor i sina vikarieinstruktioner är tydliga med anmälningsplikten.

I augusti 2022 förtylligade förvaltningen att vid fem tillfällen under terminen anordnar socialförvaltningen en **informationsträff** gällande orosanmälningar till all personal inom barn- och utbildningsförvaltningen. Förskola-, grundskolan- och gymnasiet ledningsgrupper lyfter även regelbundet vid **rektorsmöten** att information om orosanmälningar ska vara en del av introduktionen på varje skola. Grundskolan har haft svårigheter att följa upp om all personal har kännedom om anmälningsplikten på grund av pandemin men arbetar succesivt med att åtgärda det. Inom förskola och gymnasiet vet man via dialog med rektorerna att det är en del av introduktionen så all personal ska ha kännedom om anmälningsplikten. I den centrala introduktionen med timanställda inom förskola, grundskola och gymnasiet tas anmälningsplikten upp och att all typ av oro ska anmälas till rektor samma dag.

- ✓ Arbeta systematiskt med förbättringsarbete avseende rättssäkerheten angående den lagstadgade tiden för genomförande av förhandsbedömning och utredning

I augusti 2022 beskriver förvaltningen åtgärder som vidtagits: "Alla anmälningar och ansökningar registreras varje dag. I orosanmälningsärenden så sker en skyddsbedömning (barn) eller riskbedömning (vuxna) samma dag av socialsekreterare. De akuta orosanmälningarna såsom t.ex. våld, missbruk eller dyl. hanteras samma dag. Övriga kallas så snart det finns en tid. Inflödet har varit enormt under det senaste året, så de flesta förhandsbedömningar är gjorda inom 14 dagar, men en del efter. För att öka antalet förhandsbedömningar inom 14 dagar har vi **strukturerat om på mottagningen** genom att via administrativa socialsekreterare tagit telefonrådgivning, registrering av ärendet och vi har utökat bemanningen med en socialsekreterare. Våra administrativa socialsekreterare hanterar även "enklare ärenden" där vi kan bedöma på handling t.ex. anmodan kring hyresskulder, LOB med mera. Genom detta förändrade arbetssätt så beräknar vi att mottagningen kan hantera flera förhandsbedömningar än tidigare och att vi har två medarbetare som hanterar det som är mest akut (de är inte inbokade). Vi beräknar full effekt senast 1 oktober 2022.

Vi har **korrigerat organisationen** genom att familjemottagning, administration och Länsjour är en enhet (gemensam ingång till Socialförvaltningen). Vi har också lanserat **e-tjänster** för orosanmälningar och ansökningar för att det ska vara enklare och processen ska gå snabbare att inleda eller inte inleda utredning."

Förvaltningens statistik visar även att **andelen utredningar inom 120 dagar har ökat** från 2020 till 2022.

Granskning av rutiner vid orosanmälan när ett barn far illa (forts.)

✓ Förbättra uppföljning och rapportering till nämnd avseende anmälningar om oro för barn.

I yttrandena angavs att det pågående införandet av journalsystemet Prorenata skulle underlätta journalföring av orosanmälningar. Förvaltningen skulle därmed få en bättre såväl samlad som specifik bild av hur skolorna tar det ansvar som ligger på dem. Det skulle då gå att redovisa antalet anmälningar totalt och per skola till nämnden.

I augusti 2022 anges dock att "Socialförvaltningen beslutade sig för att inte använda Prorenata för orosanmälningar vilket har bidragit till att vi inte har rapporterat till nämnderna. Däremot har vi påbörjat en dialog med socialförvaltning huruvida vi tillsammans kan utveckla deras system för orosanmälningar, så att vi på ett enkelt sätt kan följa orosanmälningarna på förskole/skolnivå. "

✓ Samordna beslut, insatser och åtgärder som kan beröra barn mellan förvaltningar och nämnder på ett sätt så att barnkonventionen beaktas.

Överenskommelsen mellan Barn- och utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen är framarbetad och beslutad. Implementering av detta har påbörjats och fortgår. **Rutinen för orosanmälningar uppdaterades** under Coronapandemin i våras och uppdateras också nu i samband med samverkansöverenskommelsen.

Kommunen har **processteam**, där representation från socialförvaltningen (SF), barn och utbildningsförvaltningen (BUF), vård- och omsorgsförvaltningen (VOF) samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen ingår. Förvaltningsövergripande samarbeten som pågår inom processteamerna inkluderar samutredning (SF och VOF), "obruten skolgång utifrån modellen SAMS", för placerade barn (SF och BUF), bostadsanskaffning (SF och AVF) med anvisningar för bostadssociala kontrakt, med stöd för bedömningar som berör barnfamiljer.

En ytterligare åtgärd är att **förebyggande socialsekreterare** finns nu på ett flertal skolor och ingår i elevhälsoteamen.

Bedömning och rekommendation

Vi bedömer att flertalet åtgärder har vidtagits som är relevanta utifrån rekommendationerna. Det som inte kommit på plats är en förbättrad uppföljning till nämnderna avseende orosanmälningar, där bör förvaltningen kunna göra ytterligare ansträngningar för att hitta sätt att stärka rapporteringen.

12

Granskning av statsbidrag

Grundskolenämnden, förskolenämnden

2019-11-11

Granskning av statsbidrag

✓ Tillse att nämnden har fortsatt kontroll över befintliga statsbidrag och att det finns en ändamålsenlig organisation för ansökan och uppföljning

Nämnden anser att det är viktigt att ha kontroll över aktuella statsbidrag och det kräver en genomarbetad process och resurssättning med tydligt uppdrag. Det är av yttersta vikt att säkerställa hanteringen av statsbidrag även framöver.

Förvaltningen har tagit fram en uppdaterad **statsbidragskalender** där man har utpekade ansvariga för varje aktuellt statsbidrag, detta för att säkerställa hanteringen av statsbidrag.

Bedömning och rekommendation

Vår bedömning är att relevanta åtgärder har vidtagits.

13

Granskning av kommunens styrmodell samt integrering av Agenda 2030 i styrmodellen och kommunens verksamhet

Samtliga nämnder

2019-11-20

Granskning av kommunens styrmodell samt integrering av Agenda 2030 i styrmodellen och kommunens verksamhet

- ✓ **Kommunstyrelsen tillsammans med nämnderna, utifrån goda exempel, ser över möjligheten att skapa en tydligare, gemensam struktur för nämndernas verksamhetsplaner respektive delårsrapporter.**

I kommunstyrelsens yttrande på granskningen beskriver kommunledningskontoret att det finns **gemensamma mallar** i beslutsstödsystemet som ska användas vid framtagandet av verksamhetsplanerna och delårsrapporterna. Kommunledningskontoret bedömde därför att de mallar och strukturer som fanns på plats skulle fortsätta användas även under 2020 för att sedan utvärderas för att bedöma eventuellt ytterligare behov av utveckling. I den uppföljande granskningen har det framkommit att utvärdering av mallarna har gjorts i de forum där respektive förvaltningsledning deltar. Det som framkommit är att förvaltningsledare uppskattar mallarna och upplever att de skapat större fokus på respektive förvaltnings grunduppdrag. Även koncernledningen och politiken har enligt uppgift uttryckt sig på ett liknande sätt.

- ✓ **Kommunstyrelsen säkerställer att jämställdhetsperspektivet synliggörs i alla relevanta mål, budgeten och andra styrdokument, samt att individbaserad statistik redovisas och analyseras efter kön som ett led i att integrera jämställdhet i ordinarie kvalitets- och verksamhetsutveckling.**

I kommunstyrelsen svar på granskningen beskrivs flertalet olika insatser och dokument där jämställdhetsperspektivet synliggörs. Kommunledningskontoret poängterar dock att det finns delar som fortsatt behöver utvecklas och att det framförallt bör kopplas till planeringsarbetet. Om fokus är på jämställdhet redan när verksamheten planeras kommer det underlätta styrning ur ett jämställdhetsperspektiv under året och säkerställa jämställdhetsperspektivet i uppföljningen under året. Ett arbete med att tydligare få in styrdokumentet Plan för jämställdhet 2018-2024 i årshjulet för planering och uppföljning pågår. I yttrandet poängteras även att det pågick ett arbete med att jämställdhetsintegrera mallar och anvisningar kring dialogmöten som kommunledningen har med förvaltningarna. Hur arbetet har gått har inte kunnat följas upp i den uppföljande granskningen.

- ✓ **Kommunstyrelsen tar fram ett stöd för kommunens verksamheter i syfte att säkerställa en god och jämn kvalitet i medarbetaröverenskommelserna som instrument i styr- och uppföljningskedjan.**

I kommunstyrelsens yttrande instämmer kommunledningskontoret med revisionens synpunkt. Det angavs att nya riktlinjer och stöd till medarbetaröverenskommelser samt chefsöverenskommelser tagits fram och skulle implementeras under 2020. Mallarna skulle därefter utvärderas. I vår uppföljande granskning har det framkommit att en **"policy och riktlinjer för chef- och medarbetarskap"** samt **"mall för medarbetaröverenskommelse"** tagits fram som stöd i arbetet med medarbetaröverenskommelserna. Policyn innehåller information om medarbetare respektive chefs ansvar och roller. Mallen för medarbetaröverenskommelse innehåller flertalet frågor om tex. verksamheten, arbetsmiljön och utvecklingsbehov. HR-cheferna har gjort en uppföljning av mallarna i slutet av 2021 där de dragit vissa slutsatser och beslutat att fortsatt använda mallarna samt utveckla stödet framåt.

- ✓ **Samtliga nämnder med stöd av kommunstyrelsen säkerställer tillräcklig kunskap och förståelse för styrsystemet hos såväl förtroendevalda som medarbetare utifrån deras varierande roller och uppdrag.**

Kommunledningskontoret angav i kommunstyrelsens yttrande att de bedömer att introduktionen till styrsystemet var tillräcklig genom att det är en obligatorisk del i introduktionsutbildningen och att nyanställda chefer går en 1,5 dagars introduktion där de får lära sig om systemet. Däremot bedömde kontoret att en repetitionsutbildning av styrsystemet saknades och föreslog därför att en digital obligatorisk utbildning skulle tas fram för både medarbetare och förtroendevalda, vilken skulle genomföras var fjärde år i samband med att en ny strategisk inriktning beslutas. I den uppföljande granskningen har det framkommit att fyra korta **informationsfilmer** kopplat till styrning av kommunen har tagits fram och finns tillgängliga på internportalen. Titlarna för filmerna är "intäkter och kostnader", "demografi", "investeringar och drift" och "planering och uppföljning". Det har däremot **inte tagits fram en obligatorisk utbildning** som det anges i yttrandet, men det finns enligt uppgift fortfarande en ambition att utveckla en sådan utbildning.

Granskning av kommunens styrmodell samt integrering av Agenda 2030 i styrmodellen och kommunens verksamhet (forts.)

- ✓ Kommunstyrelsen tar fram ett förslag på upplägg för att integrera de globala målen samt de tre hållbarhetsdimensionerna i kommunkoncernens kärnverksamhet och befintliga system som styrsystem och strategisk inriktning.

Kommunledningskontoret angav i kommunstyrelsens yttrande att det fanns en ambition att ta fram en rapport som beskrev Eskilstuna kommuns arbete kopplat till Agenda 2030 för att följa upp och kommunicera kommunens arbete med Agenda 2030. Rapporten skulle varit framtagen vid årsredovisningen 2020. I den uppföljande granskningen konstateras att en komplett rapport **inte tagits fram**, dels pga. resursbrist/personalomsättning men även till följd av att Rådet för kommunala analyser (RKA) arbetade med att fram nyckeltal som stöd för kommuners och regioners genomförande av Agenda 2030. Kommunen vill använda dessa nyckeltal som grund i sin egen uppföljning och analys. I samband med att en ny strategisk inriktning ska det enligt uppgifter arbetas fram en nulägesbeskrivning kopplat till målen i Agenda 2030. Som grund för utvärdering finns dokumentet Eskilstunas lokala Agenda 2030 som beskriver hur kommunen arbetar för att bidra till de olika målen.

Kommunledningskontoret föreslog även i kommunstyrelsens yttrande att en grundutbildning skulle tas fram för att öka medvetenheten om Agenda 2030. I den uppföljande granskningen konstateras att en obligatorisk utbildning **inte tagits fram**, men att de skapat en ny sida på internportalen kring Agenda 2030.

Bedömning och rekommendation

Vi ser att flertalet initiativ har påbörjats för att åtgärda de rekommendationer som lämnats. Vi noterar att några av de utvecklingsarbeten som kommunstyrelsen själva föreslagit i sitt yttrande på granskningen inte genomförts, exempelvis framtagandet av utbildningar, men att det finns ambitioner om att genomföra dessa framåt.